

Sygn. akt I C 295/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Powalska

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa **F. P. (1)**

przeciwko **K. K.**

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddala powództwo;
2. przyznaje Adwokatowi D. C. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w S. kwotę 8.856 (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć) złotych, w tym podatek VAT w stawce 23% tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu, którą nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu;
3. przyznaje Adwokatowi J. G. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w W. kwotę 8.856 (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć) złotych, w tym podatek VAT w stawce 23% tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu, którą nakazuje wypłacić z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu.

Sygn. akt I C 295/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 19 grudnia 2016 r. (data wpływu) złożonym w Sądzie Okręgowym w Sieradzu pełnomocnik powoda F. P. (2) wniósł o nakazanie pozwanej K. K. złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie własności nieruchomości, w związku z odwołaniem darowizny, o nakazanie pozwanej wydania nieruchomości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego udzielonego powodowi z urzędu, które to koszty nie zostały poniesione w całości, ani w części.

W uzasadnieniu swego pisma pełnomocnik podniósł, że w dniu 09 lipca 2013 r. powód wraz z małżonką, zachowując formę aktu notarialnego, darowali na rzecz pozwanej nieruchomości zabudowane oraz niezabudowane w D.. W związku z licznymi przejawami rażącej niewdzięczności obdarowanej wobec powoda jak i zmarłej A. P. pismem z dnia 28 listopada 2016 r. wysłanym pozwanej listem poleconym, powód odwołał w całości przedmiotową darowiznę, uzasadniając swoje postępowanie oraz wzywając pozwaną do sporządzenia stosownego aktu notarialnego celem odwrócenia rzeczowych skutków odwołanej darowizny. Powód nie doczekał się żadnej reakcji pozwanej na powyższe oświadczenie i wezwanie. Powód swoją decyzję o odwołaniu darowizny uzasadnił tym, że „pозwana, która jest wnuczką powoda i już tylko z tej racji należy od niej jest jej odpowiedni szacunek, od kiedy została obdarowana, a w szczególności w ostatnich miesiącach przed odwołaniem darowizny, zachowywała się wobec niego w sposób absolutnie

karygodny i niedopuszczalny. Nie pokrywanie kosztów utrzymania domu oraz utrudnianie dostępu do tegoż domu i do pomieszczeń pomocniczych to tylko wierzchołek góry lodowej. Liczne przekleństwa, wyzwiska od najgorszych, rękoczyny polegające na szturchaniach i popchnięciach, narażenie utratę zdrowia oraz utrudnianie życia to wszystko okoliczności, które zakwalifikować można jako rażącą niewdzięczność, tym bardziej godną potępienia, iż okazywana nie tylko wobec darczyńcy, ale także wobec nieżyjącej żony powoda A. P.. Rażąca niewdzięczność obdarowanej przejawia się tym, iż K. K. znęca się fizycznie i psychicznie nad powodem, o co toczy się obecnie postępowanie w Prokuraturze Rejonowej w Wieluniu sygn.. akt PR 1 Ds. 1059/2016. Zachowanie K. K. przeciwko powodowi cechuje się rażącą niewdzięcznością. Po dokonaniu darowizny pozostawiła ona powoda samemu sobie, mimo iż wymaga on stałej opieki ze strony osób trzecich z powodu niepełnosprawności o stopniu znacznym oraz znieważa powoda wobec pozostałych członków rodziny i sąsiadów. Powód nie może liczyć na pomoc i wsparcie ze strony obdarowanej, która jest jego najbliższą krewną. Nie bez znaczenia jest fakt, iż powód jest osobą bardzo chorą. Jest po dwóch zawałach i wymaga szczególnej troski oraz szczególnego traktowania”.

Na rozprawie w dniu 22 września 2017 r. pełnomocnik powoda podtrzymując dotychczasowe stanowisko i argumentację podniósł także sprzeczność ewentualnego zarzutu przedawnienia z zasadami współżycia społecznego i podtrzymał wniosek o przyznanie kosztów. (protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 01:34:15-01:45:51 w zw. z k. 99).

Pełnomocnik pozwanej wnosił o oddalenie powództwa, wskazując, iż nie ma przesłanek rażącej niewdzięczności w relacjach stron, a nadto podniósł zarzut przedawnienia w zakresie złożenia przez powoda oświadczenia o odwołaniu darowizny. Dochodził zasądzenia kosztów procesu w zakresie udzielonej pozwanej pomocy prawnej z urzędu, oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód F. P. (2) jest dziadkiem ojczystym pozwanej K. K.. F. P. (2) i jego żona A. wychowywali ją od momentu, kiedy ukończyła siódmy miesiąc życia, bo wówczas zmarła jej matka. Oprócz wnuczki z małżonkami P. wspólnie zamieszkiwał jedynie ich pełnoletni syn H., mimo że mieli czworo dzieci. Relacje w rodzinie stron początkowo układały się poprawnie. Pozwana pomagała w prowadzeniu domu gotowała obiady dla całej rodziny, pomagała w sprzątanii. W 2008 r. K. K. wyszła za mąż i zamieszkała wspólnie z mężem w jednym z pokoi w domu powoda oraz jego żony. Ponieważ H. P. (1) był kawalerem i miał problemy z nadużywaniem alkoholu powód F. P. (2) oraz jego żona A. P. zdecydowali się darować swoje gospodarstwo rolne wnuczce K. K., (dowód: zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:02:49-00:24:46 w zw. z k. 41-41v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:24:46-00:35:30 w zw. z k. 41v-42, zeznania świadka D. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:11:57-00:30:38 w zw. z k. 91v-92, zeznania świadka W. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:30:38-00:39:52 w zw. z k. 92-92v, zeznania świadka A. H.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:39:52-00:55:35 w zw. z k. 92v, zeznania świadka B. P.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:55:35-01:01:53 w zw. z k. 92v, zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 00:19:14-01:10:27 w zw. z k. 97v-98v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 01:10:27-01:33:26 w zw. z k. 98v-99).

W dniu 09 lipca 2013 r. F. i A. P. oraz K. K. zawarli w formie aktu notarialnego przed Notariuszem J. T. (1), prowadzącą Kancelarię Notarialną w W. przy ulicy (...), umowę darowizny, mocą której A. i F. P. (2) darowali niezabudowane działki gruntu nr (...) oraz zabudowaną działkę nr (...) łącznego obszaru 3,44 ha położone w D., w gminie P., w powiecie (...), w województwie (...) stanowiące grunty orne, pastwiska trwałe, sad, lasy, użytki rolne zabudowane i łąki do majątku osobistego swojej wnuczce K. K., która darowizny te przyjęła. W tym akcie notarialnym K. K. ustanowiła, na części wchodzącej w skład przedmiotu darowizny działce nr (...) na rzecz F. i A. małżonków P., nieodpłatną, dożywotnią służebność osobistą polegającą na korzystaniu z jednej izby od strony północnej na pierwszej kondygnacji budynku mieszkalnego z prawem do korzystania z kuchni i wszelkich pomieszczeń i urządzeń służących do wspólnego użytku mieszkańców domu, udostępnianiu wody, ciepła i energii elektrycznej, swobodnym poruszaniu się po podwórzu oraz

opiece w razie choroby lub niedołęstwa, a A. i F. P. (2) na powyższe wyrazili zgodę, (dowód: kserokopia umowy darowizny i umowy ustanowienia służebności osobistej w formie aktu notarialnego z dnia 09 lipca 2013 r. k. 14-19).

Po zawarciu umowy darowizny relacje stron układały się nadal poprawnie. Jedynie syn H. P. (1) miał pretensje do rodziców, że przekazali całe gospodarstwo wnuczce. W tym okresie H. P. (1) ponownie zaczął nadużywać alkoholu. F. P. (1) nie zajmował pomieszczenia na górnej kondygnacji domu, ale korzystał z pokoju na dole, który jest przechodni między innymi pomieszczeniami, a pokojem pozwanej i jej rodziny.

W styczniu 2014 roku zostało zainicjowane postępowanie przed Sądem Rejonowym w Wieluniu z wniosku Prokuratury Rejonowej w Wieluniu o orzeczenie wobec H. P. (2) obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego. Wniosek miał swoje uzasadnienie notatce Komendy Powiatowej Policji w W. z dnia 18 grudnia 2013 r., z treści której wynikało, iż H. P. (1) od kilku lat notorycznie nadużywa alkoholu, a będąc pod jego działaniem stwarza liczne sytuacje konfliktowe w rodzinie, wskazując na daty interwencji: 16 października 2013 r., 5 grudnia 2013 r. Postanowieniem z dnia 27 maja 2014 r. wydanym w sprawie o sygnaturze III RNs 24/14 Sad Rejonowy w Wieluniu orzekł o zastosowaniu wobec H. P. (2) obowiązku leczenia odwykowego w trybie stacjonarnym (dowód: wniosek k. 2, notatka k. 5, postanowienie k. 31 akt S.R. w W. III RNs 24/14).

Mąż K. K., D. K. przejął po powodzie prowadzenie gospodarstwa rolnego, między innymi posiał zboże, posadził ziemniaki. Pozwana wywiązywała się z obowiązków, do których zobowiązała się w umowie darowizny. K. K. lub jej mąż D. K. wozili samochodem powoda na każdego jego żądanie do lekarza, do kościoła, do banku, do W. na zakupy. Powód F. P. (2) przekazywał wnuczce kwotę 500 zł na własne utrzymanie. Pozwana w miarę swoich możliwości gotowała obiady dla całej rodziny, prała ubrania, sprzątała pomieszczenia mieszkalne. W dniu 02 marca 2015 r. zmarła A. P., żona powoda i babcia K. K.. Po śmierci żony F. P. (2) z uwagi na złe samopoczucie został skierowany do Szpitala w W.. K. K. oraz jej mąż odwiedzali powoda w czasie jego hospitalizacji. Po śmierci Matki H. P. (1) uzyskał świadczenie opiekuńcze na swojego ojca F. w wysokości po 500 złotych miesięcznie. (dowód: dowód: zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:02:49-00:24:46 w zw. z k. 41-41v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:24:46-00:35:30 w zw. z k. 41v-42, kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 21, świadka D. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:11:57-00:30:38 w zw. z k. 91v-92, zeznania świadka W. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:30:38-00:39:52 w zw. z k. 92-92v, zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 00:19:14-01:10:27 w zw. z k. 97v-98v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 01:10:27-01:33:26 w zw. z k. 98v-99).

We wrześniu 2015 r. pozwana podjęła pracę zarobkową. Wskutek powyższego K. K. nie zawsze miała możliwość przygotowania obiadu dla swojej rodziny oraz powoda. W takich przypadkach pozwana najczęściej przywoziła do domu obiad dla domowników zakupiony w jednej z restauracji. Po śmierci matki H. P. (1) uzyskał świadczenie opiekuńcze na swojego ojca F. w wysokości po 520 złotych miesięcznie, którego przynajmniej część przeznaczał na zakup alkoholu, który spożywał. Wcześniej świadczenie to pobierała córka F. M. B., ale utraciła to prawo wobec nabycia prawa do emerytury. Zaistniała sytuacja skutkowałą zaostrzeniem konfliktu między K. K. a H. P. (1). W domu stron często były interwencje funkcjonariusza policji będącego dzielnicowym M. P.. Na skutek wniosku H. P. (1) wszczęto procedurę tzw. „niebieskiej karty”, która po pewnym czasie została zakończona. Jedyne istotne zarzuty uwidocznione w tej dokumentacji wskazują na panujący w domu stron bałagan, z którym domownicy nie radzą sobie. W związku z tym pozwana miała przyznanego asystenta rodziny aby pomógł im opanować organizację pracy w domu. Ponieważ w zaistniałym konflikcie powód F. P. (2) opowiedział się po stronie syna H. zdecydowanie pogorszyła się relacja pozwanej z powodem. Z upływem czasu zaczęło dochodzić do awantur między stronami, w trakcie których zdarzało się, iż K. K. w nerwach ubliżała dziadkowi. Powód coraz częściej zgłaszał wnuczce swoje pretensje, że wietrzy pomieszczenia w domu, że w domu jest zimno, że budzi go przechodząc przez zajmowany przez niego pokój, że nie sprząta w domu, że jej psy brudzą w domu oraz że pozwoliła sąsiadom wejść na grunt i otynkować ich budynek. Pozwana po powzięciu informacji, że H. P. (1) uzyskuje świadczenie na opiekę nad ojcem przestała przygotowywać posiłki dla powoda, prać jego rzeczy oraz sprzątać użytkowane przez niego pomieszczenie. Obowiązki gotowania przejął syn powoda H. P. (1), zaś prania i sprzątania H. P. (1), bądź córka powoda M. B.. Powód zaprzestał także przekazywania pozwanej po 500 złotych na swoje utrzymanie. (dowód: dowód: zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:02:49-00:24:46

w zw. z k. 41-41v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 03 marca 2017 r. 00:24:46-00:35:30 w zw. z k. 41v-42, zeznania świadka M. P.- protokół rozprawy z dnia 18 kwietnia 2017 r. 00:07:20-00:25:30 w zw. z k. 60v-61, zeznania świadka M. B.- protokół rozprawy z dnia 18 kwietnia 2017 r. 00:25:30-00:49:48 w zw. z k. 61-61v, zeznania świadka H. P. (1)- protokół rozprawy z dnia 18 kwietnia 2017 r. 00:49:48 w zw. 61v, protokół z posiedzenia zespołu (...) k. 65-67, 68-70, 71-73, kserokopia niebieskiej karty k. 74-76, 77-78, 79-82, zeznania świadka D. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:11:57-00:30:38 w zw. z k. 91v-92, zeznania świadka W. K.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:30:38-00:39:52 w zw. z k. 92-92v, zeznania świadka A. H.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:39:52-00:55:35 w zw. z k. 92v, zeznania świadka B. P.- protokół rozprawy z dnia 23 czerwca 2017 r. 00:55:35-01:01:53 w zw. z k. 92v, zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 00:19:14-01:10:27 w zw. z k. 97v-98v, zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 22 września 2017 r. 01:10:27-01:33:26 w zw. z k. 98v-99).

We wrześniu 2016 r. F. P. (2) złożył zawiadomienie o możliwości popełnienia na jego szkodę przez pozwaną przestępstwa znęcania się psychicznego i fizycznego. Podniósł w nim, że K. K. od czerwca 2016 roku znęca się nad nim poprzez to, że kiedy 3 czerwca 2016 r. wyszedł ze szpitala to pozwana po rozmrożeniu lodówki w celu jej umycia wyrzuciła należące do niego mięso, stwierdzając, iż jest zepsute. Wskazał, że wnuczka uniemożliwia mu dostęp do jego bielizny, obrusów, pościeli i ręczników, które znajdują się w jej pokoju. Ponadto zarzucił jej, że ma dwa psy, którym pozwala wchodzić do domu, a to powoduje, że dostają się także muchy, które uniemożliwiają powodowi sen. Twierdził też, że celowo otwiera drzwi i robi przeciąg, przez który powód także nie może spać i posądziła go o zabranie aktu notarialnego. W dniu 28 października 2016 r. wydano postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia wobec braku znamion czynu zabronionego. Postanowienie stało się prawomocne (dowód: protokół przesłuchania powoda k. 2-3, postanowienie k. 19 i verte, postanowienie S.R. w W. k. 25-26, akt 1 Ds. (...).2016).

W dniu 28 listopada 2016 r. powód F. P. (2) złożył w formie pisemnej oświadczenie, w którym odwołał darowiznę nieruchomości położonej w D. o numerze Księgi Wieczystej (...) jaką dokonał na rzecz swojej wnuczki K. K. w dniu 09 lipca 2013 r. przed Notariuszem J. T. (2). W uzasadnieniu powołał się na rażącą niewdzięczność obdarowanej względem jego osoby, która przejawia się tym, iż znęca się nad nim fizycznie i psychicznie. Powołał się na nad toczące się w tej sprawie postępowanie w Prokuraturze Rejonowej w Wieluniu. Podniósł, iż nie zapewnia mu opieki, znieważa go i nie może liczyć na jej wsparcie. W związku z powyższym darczyńca wezwał obdarowaną do stawienia się w wyznaczonym miejscu i czasie przed wskazanym Notariuszem celem sporządzenia aktu notarialnego przenoszącego przedmiot darowizny na darczyńcę. W dniu 04 grudnia 2016 r. pozwana K. K. złożyła w formie pisemnej oświadczenie, iż odmawia powrotnego przeniesienia darowizny nieruchomości na darczyńcę, (dowód: oświadczenie powoda o odwołania darowizny k. 5-6, oświadczenie pozwanej k. 7-10).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie przywołanych dokumentów, którym przyznał pełny walor wiarygodności. Dał także wiarę zeznaniom świadków, które obrazują niewątpliwy konflikt istniejący pomiędzy stronami oraz zeznaniom stron, które w swej istocie nie są sprzeczne, bowiem wskazują na opisane sytuacje, jedynie inaczej przez każdą ze stron interpretowane. Sąd oddalił wniosek strony powodowej o załączenie w poczet materiału dowodowego nagrań powoda, mających obrazować przebieg kłótni między stronami, gdyż w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia tj. co do zdarzeń przed złożeniem oświadczenia o odwołaniu darowizny rejestracją objęte były dwie z nich, które powód opisał w swoich zeznaniach, a czego pozwana nie kwestionowała.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest bezzasadne i podlega oddaleniu.

Podstawę materialną roszczenia powodów stanowił przepis art. 64 k.c., zgodnie z którym prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje to oświadczenie. Przepis powołanego wyżej artykułu nie jest samoistną podstawą dla kreowania obowiązku złożenia oznaczonego oświadczenia woli. Stanowi on jedynie podstawę prawną do przymusowej realizacji obowiązku, który wynika z innego źródła. Obowiązek złożenia oznaczonego oświadczenia woli może wynikać z czynności prawnej, z ustawy albo z

aktu administracyjnego. W myśl aprobowanego od lat stanowiska wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 32/66, (OSNCP 1968, Nr 12, poz. 199), odwołanie darowizny nieruchomości nie stwarza skutków rzeczowych, a więc przejścia własności ex lege na darczyńcę, lecz kreuje obowiązek obdarowanego do przeniesienia własności nieruchomości z powrotem na darczyńcę. Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje to oświadczenie (art. 64 k.c. oraz art. 1047 k.p.c.). (zob. wyrok SN z dnia 15 lutego 2012 r. sygn. I CSK 284/11, LEX nr 129356).

W świetle art. 898 § 1 k.p.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. Zgodnie z § 2 tego przepisu, zwrot przedmiotu odwołanej darowizny powinien nastąpić stosownie do przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Od chwili zdarzenia uzasadniającego odwołanie obdarowany ponosi odpowiedzialność na równi z bezpodstawnie wzbogaconym, który powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu. Z art. 899 § 3 k.p.c. wynika zaś, że darowizna nie może być odwołana po upływie roku od dnia, w którym uprawniony do odwołania dowiedział się o niewdzięczności obdarowanego. Dodatkowe kryterium przewiduje art. 900 k.p.c. stanowiący, że odwołanie darowizny następuje przez oświadczenie złożone obdarowanemu na piśmie i jest to jedynie forma ad probationem. W kontekście wyżej przytoczonych regulacji prawnych nie budzi wątpliwości tak zakres czasowy, w jakim można odwołać darowiznę, jego podstawa faktyczna oraz forma w jakiej oświadczenie o odwołaniu powinno zostać złożone obdarowanemu.

Powód złożył wnuczce pisemne oświadczenie o odwołaniu darowizny w dniu 28 listopada 2016 r., wskazując podstawy swojej decyzji.

Odnosząc się do wynikającej z art. 898 k.c. przesłanki odwołania darowizny, wskutek analizy zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy uznał, iż powód nie doświadczył ze strony obdarowanej wnuczki rażącej niewdzięczności, która uzasadniałaby odwołanie uczynionej na jej rzecz w dniu 9 lipca 2013 r. darowizny. Zasadnicze dla oceny skuteczności odwołania darowizny jest zachowanie obdarowanych noszące cechy rażącej niewdzięczności następujące po fakcie jej dokonania. Podkreślić należy w tym miejscu, iż o istnieniu lub nieistnieniu podstaw do odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności decydują w każdym wypadku konkretne okoliczności, rozważane na tle zwyczajów panujących w określonym środowisku społecznym. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na darczyńcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c.

Przepis art. 898 § 1 k.c. nie precyzuje pojęcia rażącej niewdzięczności i nie zawiera wskazówek, za pomocą których można byłoby sformułować jakieś generalne jej elementy. W doktrynie i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że pod pojęcie rażącej niewdzięczności podpada tylko takie zachowanie się obdarowanego, polegające na działaniu lub zaniechaniu skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy, które oceniając rzecz rozsądnie, musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Chodzi tu przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo mieniu darczyńcy, oraz o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą oraz obowiązku wdzięczności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2000 r. IIICKN 810/2000, czy wyrok z dnia 5 października 2000 r. II CKN 280/2000). Rażącą niewdzięczność w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy lub szkody majątkowej. Czynami świadczącymi o rażącej niewdzięczności obdarowanego są m.in. odmówienie pomocy w chorobie, odmowa pomocy osobom starszym, rozpowszechnianie uwłaczających informacji o darczyńcy, pobicia czy ciężkie znieważenia. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne, ale niewykraczające poza zwykłe konflikty rodzinne. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17.11.2011 r. IV CSK 113/11 oraz Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 07.07.2009 r. VI ACa 63/09). Przy tym przez pojęcie rażącej niewdzięczności należy rozumieć tylko takie czynności obdarowanego – działania lub zaniechania, które są skierowane przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym, nie zaś przeciwko osobom trzecim, nawet bardzo darczyńcy bliskim (por. wyrok S.N. z dnia 13 października 2005 r., I CK 112/05, LEX nr 186998, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2005 roku, I ACa 60/05, OSA 2006/10/35).

W kontekście takiego ujęcia rażącej niewdzięczności obdarowanego, stanowiącej przesłankę dopuszczalności odwołania darowizny należało oceniać zasadność powództwa F. P. (1), zgłoszonego w tej sprawie. Zdaniem sądu przesłanka ta nie zaistniała. Zachowania pozwanej K. K. wobec darczyńcy nie można kwalifikować w kategoriach rażącej niewdzięczności. Ciężar dowodu w tym zakresie spoczywał na darczyńcy, zgodnie z treścią art. 6 k.c.

W samym oświadczeniu o odwołaniu darowizny powód zawarł bardzo ogólne stwierdzenia, jednakże w toku niniejszego procesu podnosił, że wnuczka nie interesowała się nim gdy był w szpitalu, otwierała mu okna i wietrzyła, przez co on nie mógł spać, przechodziła przez jego pomieszczenie i zakłócała mu spokój, obrażała go. Tymczasem z treści umowy darowizny wiadomo, że F. P. (1) miał prawo do korzystania z pokoju na górnej kondygnacji domu. Jeśli zatem usytuował się na dole pomiędzy sypialnią pozwanej a resztą pomieszczeń, to niezbędnym było korzystanie z przechodzenia przez pozwaną aby ona i jej rodzina mogli korzystać z domu. To oznacza także konieczność otwierania drzwi w zakresie wyznaczonym rytmem życia przez rodzinę, w której jest dwoje małych dzieci. Nie jest prawdą zaś aby K. K. nie świadczyła swojemu dziadkowi pomocy, do której była zobowiązana na mocy umowy darowizny. Do czasu bowiem zaostrzenia konfliktu pomiędzy nią a synem powoda – H. P. (2), powód korzystał z pomocy pozwanej i jej męża w podwożeniu go do lekarza, kościoła i różnych innych instytucji, w zależności od potrzeby. Sam przyznał, że kiedy prosił o pomoc, to nigdy jej nie odmówiono. Później zaś, powód nie zwracał się do pozwanej jak wcześniej, ale prosił swoją córkę i wnuczkę. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do jedyne go słusznego wniosku, że wszelkie konflikty jakie mają miejsce pomiędzy osobami zamieszkującymi w tej nieruchomości występują na tle stosunków pomiędzy K. K. a synem F. H.. Z materiału tego jasno wynika, że od początku zaistnienia skutków darowizny H. miał pretensje o to, że nie on został obdarowany. Skoro już wcześniej miał problem ze spożywaniem alkoholu, frustracja na tym tle pogłębiła jeszcze nałóg. Wskazuje na to zbieżność czasowa umowy i wniosku o skierowanie go na przymusowe leczenie. W styczniu 2014 roku zainicjowano wobec niego postępowanie o poddanie się przymusowemu leczeniu odwykowemu, a załączona do wniosku Prokuratury informacja policji zawiera dane o interwencjach jeszcze z października i grudnia 2013 r., a zatem po zawarciu aktu notarialnego darowizny. W tym kontekście wiarygodne są twierdzenia pozwanej, iż zwalczając alkoholizm H., mieszkającego z jej rodziną pod jednym dachem, miała z nim właśnie konflikt. Natomiast z powodów relacje były dobre. Wtedy zresztą powód nie miał żadnych pretensji do wnuczki, która wypełniała obowiązki domowe i zajmowała się nim. Sytuacja zaczęła się zmieniać dopiero po śmierci żony powoda – A. P. i wówczas gdy pozwana w drugiej połowie 2015 r. rozpoczęła pracę zawodową. Wtedy miała mniej czasu na prace domowe i oczywistym jest, że nie radziła sobie z prowadzeniem domu, a tym samym opieką nad dziadkiem przy jednoczesnych wyjściach do pracy. W domu zaczął panować bałagan, nie było na czas obiadów, które pozwana starała się przywozić dla domowników z restauracji. Wniosek ten wynika pośrednio z okoliczności, jakie stwierdzono w ramach procedury „niebieskiej karty”, gdzie głównym zarzutem wobec K. K. jest nieporządek. Zresztą na tym tle pomoc społeczna przyznała jej asystenta rodziny. Te okoliczności jednak nie mogą być interpretowane w kategoriach rażącej niewdzięczności. Potwierdza to także okoliczność, że składając zawiadomienie o znęcaniu we wrześniu 2016 r. powód podał, że znęcanie ma miejsce od czerwca tego roku, a dokładnie datował to od opuszczenia przez niego szpitala w dniu 3 czerwca 2016 r. Zdarzenia na jakie tam wskazywał także nie podlegają kwalifikacji w kategoriach rażącej niewdzięczności. Spór o wyrzucone zepsute mięso, o psy wpuszczane do domu, otwieranie drzwi nie są takimi zdarzeniami. Nawet jeśli w okresie poprzedzającym złożenie oświadczenia o odwołaniu darowizny doszło do sytuacji, w trakcie której podczas kłótni pozwana użyła jednorazowo słów obraźliwych, na co powód powoływał się wskazując na nagranie, to należy to uznać za element konfliktu rodzinnego, a nie przejaw rażącej niewdzięczności. Wreszcie nie bez znaczenia w aspekcie motywów działania powoda jest również okoliczność, iż oświadczenie o odwołaniu darowizny złożył pozwanej w miesiąc po odmowie wszczęcia dochodzenia, w trakcie którego wyrażał wolę przekazania nieruchomości komuś innemu. Jak wskazano wyżej rażąco niewdzięczne zachowania to takie, które są nieprzyjemne i nakierowane na wyrządzenie krzywdy samemu darczyńcy, uporczywe i złośliwe. Nie można w takim charakterze pojmować tego, że pozwana nie dawała sobie rady z prowadzeniem domu i dochodziło do zaniedbywania obowiązków domowych. Wobec takich zastrzeżeń powoda do niej, F. P. (1) zwrócił się w stronę swojego syna H., skonfliktowanego od dawna z pozwaną na gruncie pretensji o majątek. Sytuacja domowa zaostrzyła się jeszcze, gdy pozwana powzięła informację o tym, że to właśnie H. pobiera świadczenie opiekuńcze na swojego ojca, które w dodatku przeznacza na alkohol, a powód zaprzestał partycypowania w kosztach utrzymania.

Nie oznacza to jednak, że w chwili obecnej wzajemne stosunki stron układają się idealnie. F. P. (1) wspierany bardzo przez swoje dzieci ma pretensje o to, że nie ma wpływu na decyzje w przedmiocie dalszych losów gospodarstwa rolnego darowanego pozwanej. Faktem jest, że strony nie rozmawiają ze sobą, każda prowadzi oddzielne gospodarstwo domowe. Tymczasem nie mogą być uznane za rażącą niewdzięczność przykrości i krzywdy czynione impulsywnie, lecz mieszczące się w granicach zwykłych konfliktów życia codziennego. Za rażącą niewdzięczność należy uznać tylko takie działanie obdarowanego, którym zmierza on w sposób świadomy i celowy do wyrządzenia darczyńcy poważnej krzywdy, bądź odmawia pomocy, ale w sytuacji, gdy darczyńca o tę pomoc się zwraca (por. wyrok S.N. z dnia 5 lipca 2001 r., II CKN 818/00, LEX nr 52608, wyrok S.N. z dnia 30 września 1997 r., III CKN 170/97 nie publik.).

W przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest zaś , że powód ma swobodę korzystania z całej przedmiotowej nieruchomości i nikt, w tym także pozwana, nie utrudniają mu tego. Dlatego stan stosunków pomiędzy stronami należy zakwalifikować na poziomie zwykłych konfliktów ich życia codziennego, co wyklucza przyjęcie, że zachowanie K. K. może być uznane jako jej rażąca niewdzięczność wobec darczyńcy. Znamienne jest również, iż w takich właśnie kategoriach odbierają to osoby postronne - dzielnicowy, pracownicy opieki społecznej. Podobna ocena wynika z zapisków policji, zawartych w notatkach sporządzanych z racji interwencji w tej posesji.

Z tych wszystkich względów należało powództwo jako pozbawione podstaw prawnych oddalić przy braku przesłanek zawartych w unormowaniu art. 898 § 1 k.c.